

Curtea Supremă de Justiție
DECIZIE

05 noiembrie 2013

mun. Chișinău

Colegiul penal lărgit al Curții Supreme de Justiție în componență:

Președinte – Petru Ursache,

Judecători – Ion Arhiliuc, Iurie Diaconu, Ghenadie Nicolaev, Nicolae Gordilă, cu participarea procurorului Dumitru Graur, avocatului Sergiu Coptu, reprezentantului succesorului părții vătămate și civile, Marian Octavian și inculpatei Buga Olga, a judecat în ședință publică recursurile ordinare declarate de procurorul în Procuratura de nivelul Curții de Apel Chișinău, Grigore Botnaru, de succesorul părții vătămate și civile, Marian Octavian, de inculpata Buga Olga și de avocatul acesteia, Coptu Sergiu, împotriva deciziei Colegiului penal al Curții de Apel Chișinău din 08 aprilie 2013, în cauza penală în privința lui

***Buga Olga Vasile**, născută la 01 ianuarie 1982, originară din r-nul Strășeni, sat. Lozova, moldoveancă, cetățeană a Republicii Moldova.*

Datele referitoare la termenul de examinare a cauzei:

- 1. Instanța de fond din 03 iulie 2012 pînă la 14 decembrie 2012;*
- 2. Curtea de Apel Chișinău din 26 ianuarie 2013 pînă la 08 aprilie 2013;*
- 3. Curtea Supremă de Justiție din 02 iulie - pînă la 05 noiembrie 2013.*

Procedura de citare a fost legal executată.

Procurorul și succesorul părții vătămate și civile, Marian Octavian, au solicitat admiterea recursurilor în sensul declarat, cu respingerea recursurilor declarate de inculpata Buga Olga și de avocatul acesteia, Coptu Sergiu, ca fiind neîntemeiate.

Inculpata Buga Olga și apărătorul acesteia, Coptu Sergiu, au solicitat admiterea recursurilor declarate, cu respingerea recursurilor înaintate de procuror și de succesorul părții vătămate și civile, Marian Octavian, ca fiind neîntemeiate.

Colegiul penal lărgit asupra recursurilor,

C O N S T A T Ă :

1. Prin sentința Judecătoriei Criuleni din 14 decembrie 2012, Buga Olga a fost condamnată în baza art. 42 alin. (4), 145 alin. (2) lit. a), b), i), j) Cod penal, la 14 ani închisoare în penitenciar pentru femei de tip închis.

S-a încasat de la Buga Olga în beneficiul lui Marian Octavian prejudiciul material în sumă de 9.450 lei și prejudiciul moral în sumă de 40.000 lei, în rest,

acțiunea civilă în partea încasării prejudiciului material s-a admis în principiu, urmînd ca asupra cuantumului despăgubirilor să se pronunțe instanța în ordinea procedurii civile.

2. Pentru a se pronunța, instanța de fond a constatat că Buga Olga în luna iunie 2003, avînd scopul de a-l omorî pe Vitalie Marian, pentru a nu-i restitui datoria în sumă de aproximativ 11.000 dolari SUA, adică din interes material, împreună și după o înțelegere prealabilă cu concubinul său Iurie Buruian, promițîndu-le suma de 1700 dolari SUA, i-a determinat pe Iurie Afanasiev și Vadim Garama să săvîrșească împreună cu ei infracțiunea în cauză.

Astfel, la data de 19 iunie 2003, în jurul orei 17.00, Buga Olga cunoscînd faptul, că Vitalie Marian vine în Republica Moldova din Israel, conform planului criminal alcătuit de către Vadim Garama, l-a întîlnit la Aeroportul Chișinău pe Vitalie Marian și folosindu-se de încrederea acordată, ducîndu-l în eroare, l-a atras în regiunea bazei turistice „Doina”, unde de pe stradă Iurie Buruian, Iurie Afanasiev și Vadim Garama, fiind îmbrăcați în uniformă de colaboratori de poliție, sub pretextul stabilirii identității, i-au cerut să se urce în automobilul de model „Mazda-626”, cu numărul de înmatriculare CIA 663, care-i aparținea lui Iurie Buruian.

În continuare, pentru a-l lipsi pe acesta de imposibilitatea de a se apăra, Vadim Garama i-a pus cătușele pe mîini și cu automobilul l-au dus în pădurea din apropierea satului Colonița, mun. Chișinău, unde ultimul i-a aplicat o lovitură cu bastonul din masă plastică peste cap, cauzîndu-i lui Vitalie Marian vătămări corporale ușoare, sub formă de hemoragie în țesuturile moi ale capului, în rezultatul căreia ultimul și-a pierdut cunoștința, după care Iurie Buruian, ajutat de Iurie Afanasiev și Vadim Garama, i-au legat mîinile și picioarele cu peliculă lipicioasă, apoi l-au pus în portbagajul automobilului de model „VAZ-2121”, cu numărul de înmatriculare CN AA 050, ce aparținea lui Vadim Garama și l-au dus pe malul rîului Nistru din apropierea satului Bălăbănești, raionul Criuleni, unde legîndu-i de corp o piatră, l-au aruncat în apă, în rezultatul la ce Vitalie Marian a decedat, cauza decesului fiind asfixie mecanică prin înec.

Ca recompensă pentru cele săvîrșite, în aceeași zi, aflîndu-se acasă la Vadim Garama, Olga Buga i-a transmis lui Iurie Buruian bani în sumă de 3.000 dolari SUA, din care ultimul i-a transmis 2.000 dolari SUA lui Vadim Garama și 1.000 dolari SUA lui Iurie Afanasie.

3. Sentința a fost atacată cu apeluri de către procuror, de inculpata Buga Olga și de avocatul acesteia, Coptu Sergiu și de succesorul părții vătămate și civile, Marian Octavian.

3.1. Procurorul a solicitat casarea sentinței, rejudecarea cauzei și pronunțarea unei noi hotărîri, potrivit modului stabilit pentru prima instanță, prin care Buga Olga să fie condamnată în baza art. 42 alin. (4), 145 alin. (2) lit. a), b), i), j), p) Cod penal la 20 de ani închisoare în penitenciar de tip închis pentru femei, din motiv că pedeapsa aplicată inculpatei este prea blîndă și contrară cerințelor art. 61, 75 Cod penal, neluîndu-se în considerație faptul că inculpata după săvîrșirea infracțiunii a plecat peste hotare eschivîndu-se de la organul de urmărire penală și instanțele de judecată, fiind anunțată în căutare și extrădată. La fel, instanța de fond contrar circumstanțelor reale ale cauzei nu a condamnat-o pe inculpată pentru calificativul **lit. p)** - „*omorul la comandă*”, în situația cînd aceasta a comandat omorul lui Vitalie

Marian, care a fost săvârșit de Buruian Iurie, Afanasiev Iurie și Garama Vadim și, în privința cărora există o hotărîre judecătorească irevocabilă de condamnare.

3.2. Avocatul Coptu Sergiu în numele inculpatei a solicitat casarea sentinței primei instanțe, rejudecarea cauzei și pronunțarea unei noi hotărîri, potrivit modului stabilit pentru prima instanță, prin care Buga Olga să fie achitată în baza art. 42 alin. (4), 145 alin. (2) lit. a), b), i), j) Cod penal, din motiv că nu a comis fapta incriminată și în acțiunile ei lipsesc elementele componente de infracțiune.

În susținerea cerințelor, apelantul a invocat că condamnarea este neîntemeiată și ilegală, deoarece nu se bazează pe probe directe și concludente, ce ar dovedi vinovăția inculpatei de comiterea infracțiunii imputate. La fel, în cursul procesului penal există încălcări ale drepturilor procesuale ale inculpatei, care afectează legalitatea condamnării.

3.3. Inculpata Buga Olga a solicitat casarea sentinței, rejudecarea cauzei, cu pronunțarea unei noi hotărîri de achitare, din motivul lipsei în acțiunile ei a elementelor componente de infracțiune incriminată, invocînd că condamnarea este neîntemeiată și ilegală, deoarece nu se bazează pe probe directe și concludente, ce ar dovedi vinovăția sa de comiterea infracțiunii imputate, că în procesul penal i-au fost încălcate drepturile procedurale.

3.4. Succesorul părții vătămate și civile, Marian Octavian a solicitat casarea parțială a sentinței și pronunțarea unei noi hotărîri, potrivit modului stabilit pentru prima instanță, prin care Buga Olga să fie condamnată și în baza calificativului lit. p) - „*omorul la comandă*”, - art. 145 alin. (2), 42 alin. (4) Cod penal, stabilindu-i o pedeapsă mai aspră și încasarea prejudiciului material în sumă de 20.000 de dolari SUA și prejudiciul moral – 200.000 lei.

În susținerea cerințelor a invocat că, pedeapsa aplicată inculpatei este prea blîndă, precum și la evaluarea prejudiciului material și moral, instanța nu a luat în considerațiile suferințele fizice și psihice ale familiei victimei.

4. Prin decizia Colegiului penal al Curții de Apel Chișinău din 08 aprilie 2013, au fost respinse, ca fiind nefondate, apelurile declarate de procuror, de succesorul părții vătămate și civile, Marian Octavian, de inculpata Buga Olga și de avocatul acesteia, Coptu Sergiu, cu menținerea sentinței.

La adoptarea soluției sale, instanța de apel a constatat că, probele pe cauza dată au fost analizate și verificate prin prisma art. 101 Cod de procedură penală din punct de vedere al pertinentei, concludentei, utilității, veridicității și în ansamblu din punct de vedere al coroborării lor, care confirmă vinovăția inculpatei Buga Olga în comiterea infracțiunii prevăzute de art. 42 alin. (4), 145 alin. (2) lit. a), b), i), j) Cod penal și vinovăția acesteia se dovedește pe deplin prin următoarele probe:

➤ declarațiile martorilor Valuța Vladimir, Buga Liuba, Manoli (Buga) Ala, Vera Valuța, Buriană Iurie, Garama Vadim, Afanasiev Iurie, Canțîr Sergiu și Dimitriu Vlad;

➤ declarațiile succesorului părții vătămate, Marian Octavian;

➤ procesul-verbal de cercetare la fața locului din 22 iunie 2003, prin care a fost supus cercetării cadavrul unei persoane neidentificate de gen masculin cu vîrsta de 25-30 ani, care a fost găsit pe malul râului Nistru, la 600 m. de la s. Corjova, r-nul Criuleni (vol. I, f.d. 5);

➤ procesul-verbal de recunoaștere a obiectului (cadavrului) din 23 iunie 2003

(vol. I, f.d. 6);

➤ procesul-verbal de percheziție din 24 iunie 2003 (vol. I, f.d. 25), prin care s-a efectuat percheziția apartamentului lui Iurie Buruian, situat în mun. Chișinău, str. A. Doga 28/2, ap. 94;

➤ procesul-verbal de examinare a obiectului din 24 iunie 2003 (vol. I, f.d. 26), prin care au fost examinate obiectele ridicate în cadrul percheziției efectuate în apartamentul lui Iurie Buruian;

➤ procesul-verbal de cercetare la fața locului din 24 iunie 2003 (vol. I, f.d. 28), prin care a fost supus cercetării garajul nr. 181, situat în mun. Chișinău, str. Florăriei, ce aparține lui Iu. Buruian;

➤ procesul-verbal de cercetare din 24 iunie 2003, a automobilului de model „Mazda-626”, cu n/î CIA 663, care aparține lui Iu. Buruian (vol. I, f.d. 30);

➤ procesul-verbal de examinare a obiectelor din 17 octombrie 2003 (vol. I, f.d. 42-44);

➤ procesul-verbal de reproducere, verificări și precizări a declarațiilor la fața locului din 28 iunie 2003, în procesul căruia Iurie Buruian a arătat benevol cum a comis infracțiunea (vol. I, f.d. 51-55);

➤ procesul-verbal de confruntare din 30 iulie 2003, dintre Iurie Afansiev și Iurie Buruian, în procesul căruia aceștia au descris circumstanțele comiterii infracțiunii (vol. I, f.d. 84-91);

➤ raportul de expertiză nr. 2217 din 08 septembrie 2003 (vol. I, f.d. 93-94);

➤ raportul de expertiză nr. 2718 din 30 octombrie 2003 (vol. I, f.d. 96-99);

➤ ordonanța de anexare a corpurilor delictive 11 octombrie 2003 (vol. I, f.d. 10).

Astfel, instanța de apel a menționat că, motivele invocate de procuror, de avocatul Coptu S. și de inculpata Buga O. sunt neîntemeiate, deoarece urmărirea penală și judecarea cauzei în fond s-au desfășurat cu respectarea normelor procesuale penale, respectiv, nu s-a constatat încălcări care ar atrage nulitatea actelor procedurale efectuate. Din conținutul apelurilor nu se desprinde vre-un motiv de natură juridică capabil să influențeze soluția procesului penal, deoarece nu se referă la cazul în care ar rezulta încălcarea esențială a legii, soldată cu casarea sentinței atacate. Or, inculpata și avocatul acesteia, nu au arătat precis, clar și convingător motivele care să poată aprecia că, dacă s-ar fi admis, ar fi schimbat soluția dată de prima instanță.

Astfel, presupusele încălcări de lege a intereselor și drepturilor procesuale ale inculpatei, care ar fi afectat dreptul la un proces echitabil n-au fost constatate, fiindu-i respectate prevederile legale referitoare la competența după materie și după calitatea persoanei, la sesizarea instanței, la compunerea acesteia și la publicitatea ședinței de judecată, la participarea părților în ședința de judecată, inclusiv la asigurarea participării apărătorului ce reprezintă interesele inculpatei etc.

La fel, instanța de apel, a conchis că în cauză nu există temei pentru a da o nouă apreciere probelor, fiind solidară cu concluziile primei instanțe privind aprecierea probelor puse la baza sentinței de condamnare, aceasta cuprinde elementele definiției condamnării prevăzute de art. 394 alin. (1), (2) CPP.

Susținerile că inculpata nu a săvârșit infracțiunea imputată nu echivalează cu achitarea acesteia, devreme ce probele prezentate în sprijinul învinuirii, administrate

și apreciate de prima instanță - relevate în cuprinsul sentinței, verificate în ședința instanței de apel, dovedesc cu certitudine săvârșirea infracțiunii respective de către inculpată.

Referitor la motivele ce visează pedeapsa, instanța de apel a menționat că prima instanță a acordat deplină eficiență prevederilor art. 61, 75 Cod penal, stabilindu-i inculpatei o pedeapsă echitabilă.

Instanța de apel a remarcat că motivele invocate de succesorul părții vătămate și părții civile, Marian O., sînt neîntemeiate, ce vizează acțiunea civilă, deoarece instanța de fond corect a soluționat acțiunea civilă înaintată în procesul penal, ținînd cont de prevederile art. 59-62, 219-221, 225 și 387 CPP.

La evaluarea cuantumului prejudiciului material și moral s-a luat în considerație datele prezentate de succesorul părții vătămate și părții civile, care sînt veridice și obiective, suferințele fizice și morale ale acestuia, consecințele grave ireparabile ce se exprimă prin decesul persoanei.

5. În recursul ordinar declarat de procuror, invocîndu-se temeiurile prevăzute de art. 427 alin. (1), pct. 6), 10), 12) CPP, se solicită casarea deciziei instanței de apel, cu dispunerea rejudecării cauzei de către aceiași instanța de apel, din motiv că instanțele de fond și de apel nu au apreciat la nivelul convenit probele prezentare de acuzare, care, în opinia recurentului, demonstrează cu certitudine culpabilitatea inculpatei Buga Olga în baza art. 42 alin. (4), 145 alin. (2) lit. a), b), i), j), p) Cod penal, nu s-a ținut cont de depozițiile martorilor și documentelor din dosar, care în cumul lor demască inculpata în comiterea infracțiunii imputate, la stabilirea pedepsei nu s-a ținut cont de prevederile art. 61, 75 Cod penal și instanța de apel nu s-a pronunțat asupra tuturor motivelor invocate în apel, astfel fiind pronunțată o hotărîre ilegală și neîntemeiată în cauză.

La fel, procurorul recurent a invocat că instanța de apel nu sa expus asupra excluderii calificativului infracțiunii imputate – agravanta **lit. p)** a art. 145 alin. (2) Cod penal – „*omorul la comandă*”, deoarece, în acest sens, acuzarea în susținerea învinuirii înaintate în calitate de probă sa referit la sentința Judecătoreiei Ciocana, mun. Chișinău din 29 iunie 2004, prin care au fost condamnați ceilalți coinculpați (vol. 1, f.d. 169-176). Astfel, conform sentinței menționate sa constatat că, „*inculpatul Buruiian Iurie, concubinul inculpatei Buga Olga, la comanda ultimei, împreună cu Garama Vadim și Afanasiev Iurie au comis omorul lui Vitalie Marian...*”.

Cu referire la blîndețea pedepsei, recurentul indică că la stabilirea acesteia nu s-a luat în considerație personalitatea vinovatului, existența circumstanțelor atenuante și agravante, legate de scopul, motivele, rolul vinovatului și comportamentul acestuia pînă la săvârșirea infracțiunii, în timpul și după săvârșirea acesteia.

În acest aspect, a mai invocat că instanța de fond, reieșind din gravitatea infracțiunii imputate, că inculpata după săvârșirea infracțiunii a plecat peste hotare fiind anunțată în căutare și extrădată din România. La fel, în conformitate cu prevederile art. 16 alin. (5), 72 alin. (6) Cod penal inculpatei i s-a stabilit incorect tipul penitenciarului – închis, întru executarea pedepsei, pe cînd ultima urma să-și execute pedeapsa în penitenciar – pentru femei, eroare, menținută de către instanța de apel.

În final, invocă că în motivarea deciziei, instanța de apel și-a întemeiat soluția prin aprecieri informale, cu caracter generic, prin formule succinte și abstracte, evitând să se pronunțe concret la motivele invocate în apelul părții acuzării.

5.1. Succesorul părții vătămate și civile, Marian Octavian, a atacat sentința și decizia instanței de apel cu recurs ordinar, în temeiul art. 427 alin. (1) pct. 12) CPP, solicitând casarea parțială a acestora, cu pronunțarea unei noi hotărâri, prin care Buga Olga să fie condamnată în baza art. 42 alin. (4), 145 alin. (2) lit. a), b), i), j), p) Cod penal la o pedeapsă mai aspră, cu încasarea prejudiciului material în sumă de 20.000 de dolari SUA și prejudiciul moral în sumă de 200.000 lei.

În susținerea cerințelor a invocat că, pedeapsa stabilită inculpatei este neechitabilă și prea blândă în raport cu fapta săvârșită de aceasta, că instanțele ierarhic inferioare la evaluarea cuantumului prejudiciului material și moral, nu au luat în considerațiile suferințele fizice și psihice ale familiei decedatului.

La fel, vinovăția lui Buga Olga pentru comiterea omorului la comandă s-a dovedit prin declarațiile martorilor Buruian Iurie, Afanasiev Iurie și Garama Vadim, în privința cărora există o hotărâre de condamnare irevocabilă, care au confirmat faptul, că Buga Olga a comandat și instigat omorul lui Marian Vitalie, astfel instanțele de judecată au dat o încadrare juridică greșită faptei săvârșite de inculpată.

Instanța de apel la baza deciziei sale s-a axat în mod decisiv pe aceleași circumstanțe, care au fost puse la baza sentinței de condamnare, or, instanța de apel nu a ținut cont de probatoriul administrat în prezenta cauză.

5.2. Inculpata Buga Olga și avocatul acesteia, Coptu Sergiu, au atacat cu recursuri ordinare sentința instanței de fond și decizia instanței de apel, în temeiul art. 427 alin. (1) pct. 6), 8) CPP, solicitând casarea acestora, cu pronunțarea unei noi hotărâri, prin care inculpata Buga Olga să fie achitată de comiterea infracțiunii imputate. În argumentarea recursului au menționat că, la baza soluțiilor adoptate, instanțele ierarhic inferioare au dat o apreciere greșită probelor administrate la dosar.

La fel, instanța de apel, n-a respectat prevederile art. 414, 415, 417 CPP, din care rezultă că judecând apelul, instanța de apel era obligată să verifice legalitatea și temeinicia hotărârii atacate în baza probelor examinate de prima instanță, conform materialelor din dosar, să cerceteze suplimentar probele și în decizie să expună temeiurile de fapt și de drept, care au dus la admiterea sau respingerea apelului precum și motivele adoptării soluției date.

În motivarea cerințelor sale, recurenții au invocat următoarele motive:

➤ în dosar nu există probe pertinente, concludente, care cu certitudine ar demonstra faptul că inculpata i-a instigat și determinat pe Buruian Iu., Afanasiev Iu. și Garama V. la răpirea și uciderea cet. V. Marian, or declarațiile acestor trei martori care au avut calitatea procesuală de inculpați sunt contradictorii, iar în ședințele de judecată ei au negat coparticiparea ei la omorul cet. V. Marian;

➤ instanțele de fond și de apel incorect au apreciat declarațiile inculpatei Buga Olga referitor la nevinovăția sa, deoarece acestea, coroborează cu alte probe și anume - declarațiile martorilor Buga Liuba și Manole Ala;

➤ instanța de apel nu a apreciat critic declarațiile succesorului victimei O. Marian, referitor la transferarea mijloacelor bănești de către fratele său, V. Marian, inculpatei Buga Olga și nu s-a expus asupra acțiunii civile și încasării prejudiciului

material și moral, or suma ce urma a fi pretinsă este exagerată și n-a fost argumentată sau motivată, neluându-se în considerație prevederile legislației civile;

➤ declarațiile martorilor Valuța Vladimir și Valuța Veronica nu sunt veridice și urmau a fi apreciate critic de către instanțele ierarhic inferioare, deoarece aceștia nu au confirmat vinovăția inculpatei Buga O. în comiterea infracțiunii imputate;

➤ vinovăția inculpatei Buga Olga greșit a fost constatată în baza declarațiilor martorilor Buruian Iurie, Afanasiev Iurie și Garama Vadim, or aceștea au confirmat în ședința de judecată faptul că, ei nu au fost instigați sau determinați într-un anumit mod sau fel să comită omorul lui Marian Vitalie, declarații, cărora instanțele de fond și de apel nu le-au dat o apreciere cuvenită, concluzionând că acestea fiind depuse cu scopul de a o proteja pe inculpata Buga Olga de răspundere penală. La fel, probele menționate supra, au fost apreciate de către instanța de fond în defavoarea inculpatei, deoarece acestea confirmă anume nevinovăția ei în comiterea infracțiunii imputate, iar instanța de apel dându-le o apreciere eronată;

➤ procesele-verbale de audierea bănuitului, învinuitului Buruian Iurie din 26.06.2003, din 28.06.2003 și din 03.07.2003; procesele-verbale de audierea bănuitului Afanasiev Iurie din 26.06.2013 și din 30.06.2003; procesul-verbal de audiere a învinuitului Garama Vadim din 03.07.2003, incorect au fost puse de către instanța de judecată la baza sentinței de condamnare și urmau a fi excluse ca probe conform art. 94 CPP, deoarece sunt contradictorii cu declarațiile date la faza de urmărire penală și în cadrul cercetării judecătorești în cauza penală privind-o pe Buga Olga. Mai mult, inculpata nu a participat la confruntarea cu ceilalți inculpați la urmărirea penală, astfel fiindu-i încălcat dreptul la apărare și la un proces echitabil.

Totodată, recurenții au indicat (vol.IV, f.d.68-69) și faptul că, Buruian Iurie, Afanasiev Iurie și Garama Vadim la etapa urmăririi penale au fost maltratați de către colaboratorii de poliție cu scop de a obține declarații de autoincriminare, inclusiv împotriva ei, iar instanțele de fond și de apel nu s-au expus asupra acestui fapt;

➤ instanța de apel nu s-a expus asupra faptului că, acțiunile de urmărire penală în prezenta cauză în perioada 2003-2010 au fost efectuate de către persoane neîmputernicite, circumstanțe, care au fost menționate în cererea avocatului S. Coptu depusă la 02 iulie 2012 anexată la dosar, la care nu a primit răspuns, or în sensul art.251 CPP toate acțiunile acestora sunt lovite de nulitate;

➤ instanța de apel predispus a acceptat concluziile instanței de fond, care la rândul său a preluat concluziile părții acuzării cu privire la vinovăția inculpatei Buga Olga, fără a da o analiză și apreciere detaliată și minuțioasă fiecărei circumstanțe de fapt și de drept și, astfel, a pus la baza deciziei sale aceleași probe care nu au fost cercetate în ședința de judecată și apreciate prin prisma art. 101 CPP, iar toate probele în ansamblu urmau a fi verificate în conformitate cu cerințele art. 100 alin. (4) CPP. În acest sens, instanța de apel nu s-a expus și n-a înlăturat contradicțiile dintre declarațiile martorilor Buruian Iurie, Afanasiev Iurie și Garama Vadim date în ședințele de judecată care o dezvinovătesc pe inculpată și declarațiile acestor persoane făcute în calitate de învinuiți la urmărirea penală de la care aceștia s-au dezis ca fiind obținute prin constrângere și, pe care prima instanță le-a considerat esențiale în favoarea acuzării;

➤ instanța de apel nu sa expus asupra plîngerilor prezentate de către

apărătorul S. Coptu și inculpată expediate în adresa Procuraturii Generale (vol.2, f.d.85-86) referitor la maltratarea lui Buruiian Iu., Afanasiev Iu. și Garama V. în cadrul urmăririi penale în anul 2003, prin care aceștia au fost impuși să-și recunoască vinovăția în comiterea infracțiunii imputate în complicitatea cu ea, ulterior procurorul nu a prezentat răspunsuri cu referire la soluționarea acestor plângeri.

6. Judecând recursurile ordinare declarate, în baza materialelor cauzei și motivelor invocate, Colegiul penal lărgit consideră că acestea urmează a fi admise din următoarele considerente.

6.1. Conform art. 427 alin. (1) pct. 6) Cod de procedură penală, hotărîrea instanței de apel poate fi supusă recursului pentru a repara eroarea de drept comisă de instanța de apel în cazul cînd nu s-a pronunțat asupra motivelor invocate în apel sau hotărîrea atacată nu cuprinde motivele pe care se întemeiază soluția, - temei care își găsește reflectare în decizia contestată.

Reieșind din prevederile art. 414 CPP, instanța de apel, judecînd apelul, verifică legalitatea și temeinicia hotărîrii atacate în baza probelor examinate de prima instanță, conform materialelor din cauza penală, și în baza oricăror probe noi prezentate instanței de apel. Instanța de apel verifică declarațiile și probele materiale examinate de prima instanță prin citirea lor în ședința de judecată, cu consemnarea în procesul-verbal. În cazul în care declarațiile persoanelor care au fost audiate în prima instanță se contestă de către părți, la solicitarea acestora, persoanele care le-au depus pot fi audiate în instanța de apel conform regulilor generale pentru examinarea cauzelor în primă instanță. Instanța de apel nu este în drept să-și întemeieze concluziile pe probele cercetate de prima instanță dacă ele nu au fost verificate în ședința de judecată a instanței de apel și nu au fost consemnate în procesul-verbal.

Conform art. 417 alin. (1) pct. 8) Cod de procedură penală, decizia instanței de apel trebuie să cuprindă temeiurile de fapt și de drept care au dus, după caz, la respingerea sau admiterea apelului, precum și motivele adoptării soluției.

Instanța de recurs menționează că, judecînd apelurile declarate de partea acuzării și partea apărării, instanța de apel n-a examinat cauza sub toate aspectele, complet și obiectiv, adoptînd o soluție neargumentată și necorespunzătoare prevederilor legale menționate supra.

Cu privire la recursurile ordinare declarate de procuror și de succesorul părții vătămate și civile, Marian Octavian.

6.2. Din textul deciziei instanței de apel, se observă că, contrar prevederilor art.417 alin.(1) pct.7) CPP, instanța de fapt n-a descris fondul apelului declarat de procuror și, respectiv nu s-a pronunțat asupra motivelor invocate în apel (vol.IV, f.d.175), or instanța de apel indică eronat că procurorul solicită condamnarea inculpatei Buga O. în baza art. 42 alin. (4), 145 alin. (2) lit. a), b), i), j) Cod penal, adică fără semnul calificativ **lit. p)** - „*omorul la comandă*”, pe cînd procurorul în apel indică la concret că prima instanță ilegal a exclus din învinuire calificativul **lit. p)** - „*omorul la comandă*”, în situația cînd aceasta a comandat omorul lui Vitalie Marian, care a fost săvîrșit de Buruiian Iurie, Afanasiev Iurie și Garama Vadim și, în privința căroră există o hotărîre judecătorească irevocabilă de condamnare, a se vedea textul apelului vol.IV, f.d.59. În continuare, instanța de apel, în partea

descriptivă a deciziei la motivarea soluției privind încadrarea juridică a faptei (vol.IV, f.d.179) a trecut cu vederea să se pronunțe asupra motivului esențial invocat de procuror în apel – excluderea ilegală din învinuire a calificativului **lit. p)** - „*omorul la comandă*”.

La fel, procurorul criticând sentința în latura pedepsei pe motive de blîndețe, a invocat că, - „*...prima instanță n-a luat în considerație gravitatea și pericolul social a infracțiunii excepțional de grave, circumstanțele legate de scopul, motivele, rolul vinovatului și comportamentul acestuia pînă la săvîrșirea infracțiunii, în timpul și după săvîrșirea acesteia că, inculpata Buga O. după săvîrșirea infracțiunii a plecat peste hotare fiind anunțată în căutare, astfel timp îndelungat s-a eschivat de la organul de urmărire penală și instanțele de judecată*”, însă instanța de apel nu s-a expus asupra acestor motive limitîndu-se la o frază cu caracter generic – „*Referitor la motivele ce visează pedeapsa, instanța de apel a menționat că prima instanță a acordat deplină eficiență prevederilor art. 61, 75 Cod penal, stabilindu-i inculpatei o pedeapsă echitabilă*”(vol.IV, f.d. 179).

Aceleași omisiuni, instanța de apel, le-a comis și în privința apelului declarat de succesorul părții vătămate și civile, Marian Octavian, motivele invocate în apel fiind similare celor invocate în apelul declarat de procuror.

Circumstanțele expuse atestă că instanța de apel a comis o eroare de drept în sensul art.427 alin.(1) pct.6) CPP, care nu poate fi corectată de instanța de recurs, astfel recursurile declarate urmează a fi admise, impunîndu-se casarea deciziei atacate și dispunerea rejudecării cauzei de către instanța de apel.

Cu referire la latura civilă, Colegiul penal lărgit menționează că, în dependență de soluționarea apelurilor părții acuzării referitor la încadrarea juridică a faptei și individualizarea pedepsei în privința inculpatei Buga Olga, instanța de apel se va expune și asupra pretențiilor succesului părții vătămate și civile, Marian Octavian cu privire la încasarea prejudiciului material și moral.

Cu privire la recursurile ordinare declarate de inculpata Buga Olga și avocatul acesteia, Coptu Sergiu.

6.3. În acest sens, se relevă că, decizia instanței de apel este contrară prevederilor art.417 alin.(1) pct.7) coroborat cu pct.8) CPP, deoarece instanța n-a descris fondul apelului, a se vedea cele mai esențiale motive invocate în apel descrise la **pct.5.2** din prezenta decizie, astfel, limitîndu-se la o frază generală „*... inculpata a invocat că condamnarea ei, este neîntemeiată și ilegală, deoarece nu se bazează pe probe directe și concludente, ce ar dovedi vinovăția sa de comiterea infracțiunii imputate, că în procesul penal i-au fost încălcate drepturile procedurale*”.

Colegiul penal lărgit ține să expună că, judecînd apelul instanța de apel nu se poate limita doar la redarea de la persoana a treia a circumstanțelor și împrejurărilor cauzei constatate de prima instanță, ci urmează să examineze și să supună verificării toate probele și argumentele aduse de apelant, respectînd prevederile legale enunțate anterior.

Or, instanța de apel, fără a face o analiză a probatoriului criticat de partea apărării în cererile de apel, s-a limitat la o simplă enumerare a probelor prezentate de partea acuzării și, ulterior conchide că, - „*Din conținutul apelurilor nu se desprinde vre-un motiv de natură juridică capabil să influențeze soluția procesului*

penal, deoarece nu se referă la cazul în care ar rezulta încălcarea esențială a legii, soldată cu casarea sentinței atacate. Inculpata și avocatul acesteia, nu au arătat precis, clar și convingător motivele care să poată aprecia că, dacă s-ar fi admis, ar fi schimbat soluția dată de prima instanță”.

În acest context, se observă că, instanța de apel asumându-și cerințele legale de a respinge critica apelanților referitor la proba cu martorii Buruian Iurie, Afanasiev Iurie și Garama Vadim, în privința cărora există o hotărîre judecătorească irevocabilă de condamnare, a indicat că, - „... *probele prezentate în ședința de judecată și puse la baza sentinței, fiind obținute legal, sunt admisibile, pertinente, concludente și veridice, puse la baza condamnării inculpatei: declarațiile martorilor Buruian Iurie, Afanasiev Iurie și Garama Vadim*”, însă, instanța de apel, a trecut cu vederea faptul că, așa cum invocă partea apărării în apel și în recurs acești martori la etapa judecării cauzei în ședințele de judecată au declarat că inculpata Buga Olga nu a fost complice la săvârșirea omorului cet. Vitalie Marian. Or, prima instanță a indicat în sentință că apreciază critic declarațiile acestor martori depuse în ședința de judecată și le pune la baza sentinței pe cele făcute în cadrul urmăririi penale. Astfel spus, așa cum invocă partea apărării în apel și recurs (vol.IV, f.d. 68-69, 208-209), instanțele de fond și de apel nu s-au expus asupra versiunii că declarațiile martorilor Buruian Iurie și Garama Vadim făcute împotriva ei au fost obținute prin maltratarea acestora de către colaboratorii de poliție ai CPR Criuleni, fiind depuse plîngerii la Procuratura Generală (vol.2, f.d.85-86) la care nu există răspunsuri.

În acest context, Colegiul penal lărgit, menționează că prin nedemonstrarea circumstanțelor ce țin de vinovăția inculpatului și nemotivarea lor în sentință și decizie, se atestă o încălcare a dreptului la un proces echitabil, astfel, CEDO în acest sens a precizat și a reiterat că, - „... *în cazul în care instanțele judecătorești naționale se abțin de a da un răspuns special și explicit la cele mai importante întrebări, fără a acorda părții care a formulat-o posibilitatea de a ști dacă acest mijloc de apărare a fost neglijat sau respins, acest fapt se va considera ca o încălcare a dreptului la un proces echitabil.*” (Cazurile *Hiro Bălani versus Spania, Ruis Toriho versus Spania, Popov nr. 2 versus Moldova, Albina versus România etc.*).

În atare circumstanțe, se relevă că în sensul art. 414 alin. (3) Cod de procedură penală, instanța de apel fiind obligată să se pronunțe asupra tuturor motivelor invocate în apel, n-a respectat aceste prevederi legale și nu s-a pronunțat asupra tuturor motivelor din cele indicate în apelurile declarate de inculpata Buga Olga și de avocatul acesteia, Coptu Sergiu reproduse la pct. 5.2 din prezenta decizie, adoptînd o hotărîre care nu cuprinde motivele pe care se întemeiază soluția, astfel, pe cale de consecință a comis o eroare de drept care, conform art.427 alin.(1) pct.6) Cod de procedură penală, se consideră temei de casare a deciziei pronunțate.

7. Potrivit art. 435 alin. (1) pct. 2) lit. c) Cod de procedură penală în cazul în care eroarea judiciară nu poate fi corectată de către instanța de recurs, ea casează hotărîrea atacată și dispune rejudecarea cauzei de către instanța de apel. Circumstanțele expuse atestă că instanța de apel a comis erori de drept care nu pot fi corectate de instanța de recurs, astfel recursurile declarate urmează a fi admise,

impunându-se casarea deciziei atacate și dispunerea rejudecării cauzei de către instanța de apel.

La rejudecarea cauzei în ordine de apel, instanța urmează să ia în considerare cele expuse în prezenta decizie, să judece apelurile în strictă conformitate cu prevederile legii, să verifice argumentele invocate anterior în apeluri și în recursuri, inclusiv cele enunțate la **pct.6.2 și 6.3** din prezenta decizie și să adopte o hotărâre legală și întemeiată.

8. În conformitate cu art. 435 alin. (1) pct. 2) lit. c) Cod de procedură penală, Colegiul penal lărgit al Curții Supreme de Justiție,

D E C I D E :

Admite recursurile ordinare declarate de procurorul în Procuratura de nivelul Curții de Apel Chișinău, Grigore Botnaru, de succesorul părții vătămate și civile, Marian Octavian, de inculpata Buga Olga și de avocatul acesteia, Coptu Sergiu, casează total decizia Colegiului penal al Curții de Apel Chișinău din 08 aprilie 2013, în cauza penală în privința lui **Buga Olga Vasile** și dispune rejudecarea cauzei de către aceeași instanță de apel, în alt complet de judecată.

Decizia nu este susceptibilă de a fi atacată.

Pronunțată în ședință publică la 26 noiembrie 2013, ora 09:30.

Președinte

Petru Ursache

Judecători

Ion Arhiliuc

Iurie Diaconu

Ghenadie Nicolaev

Nicolae Gordilă